

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ഏകാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

മനോദർയാ വിലാപോ രാവണശവസ്യ ദാഹശ്ച

താസാം വിലപമാനാനാം
തദാ രാക്ഷസയോഷിതാം |
ജ്യേഷ്ഠപത്നീ പ്രിയാ ദീനാ
ഭർതാരം സമുദൈക്ഷത ||6.111.1 ||

ദശഗ്രീവം ഹതം ദൃഷ്ട്വാ
രാമേണാചിന്ത്യകർമണാ |
പതിം മനോദരീ തത്ര
കൃപണാ പര്യദേവയത് ||6.111.2 ||

നനു നാമ മഹാബാഹോ
തവ വൈശ്രവണാനുജ |
ക്രൂദ്ധസ്യ പ്രമുഖേ സ്ഥാതും
ത്രസ്യത്യപി പുരന്ദരഃ ||6.111.3 ||

ഋഷയശ്ച മഹാന്തോപി
ഗന്ധർവാശ്ച യശസിനഃ |
നനു നാമ തവോദ്യോഗാ -
ച്ചാരണാശ്ച ദിശോ ഗതാഃ ||6.111.4 ||

സ ത്വം മാനുഷമാത്രേണ
 രാമേണ യുധി നിർജ്ജിതഃ |
 ന വ്യപത്രപസേ രാജൻ
 കിമിദം രാക്ഷസേശ്വര ||6.111.5 ||

കഥം ത്രൈലോക്യമാക്രമ്യ
 ശ്രീയാ വീര്യേണ ചാൻവിതം |
 അവിഷഹ്യം ജഘാന ത്വാം
 മാനുഷോ വനഗോചരഃ ||6.111.6 ||

മാനുഷാണാമവിഷയേ
 ചരതഃ കാമരൂപിണഃ |
 വിനാശസ്തുവ രാമേണ
 സംയുഗേ നോപപദ്യതേ ||6.111.7 ||

ന ചൈതത് കർമ രാമസ്യ
 ശ്രദ്ധയാമി ചമുമുഖേ |
 സർവതഃ സമുപേതസ്യ
 തവ തേനാഭിമർഷണം ||6.111.8 ||

അഥവാ രാമരൂപേണ
 കൃതാന്തഃ സ്വയമാഗതഃ |
 മായാം തവ വിനാശായ
 വിധായാപ്രതിതർകിതാം ||6.111.9 ||

അഥവാ വാസവേന ത്വം
 ധർഷിതോസി മഹാബല |
 വാസവസ്യ തു കാ ശക്തി -
 സ്ത്വ്യാം ദ്രഷ്ടുമപി സംയുഗേ ||6.111.10 ||

മഹാബലം മഹാവീര്യം
 ദേവശത്രും മഹൗജസം |
 വ്യക്തമേഷ മഹായോഗീ
 പരമാത്മാ സനാതനഃ || 6.111.11 ||

അനാദിമധ്യനിയനോ
 മഹതഃ പരമോ മഹാൻ |
 തമസഃ പരമോ ധാതാ
 ശംഖചക്രഗദാധരഃ || 6.111.12 ||

ശ്രീവത്സവക്ഷാ നിത്യശ്രീ -
 രജയുഃ ശാശ്വതോ ധ്രുവഃ |
 മാനുഷം രൂപമാസ്ഥായ
 വിഷ്ണുഃ സത്യപരാക്രമഃ || 6.111.13 ||

സർവൈഃ പരിവൃതോ ദേവൈ -
 ര്വാനരത്വമുപാഗതൈഃ |
 സർവലോകേശ്വരഃ ശ്രീമാൻ
 ലോകാനാം ഹിതകാമ്യയാ || 6.111.14 ||

സ രാക്ഷസപരീവാരം
 ദേവശത്രും ഭയാവഹം |
 ഇന്ദ്രിയാണി പുരാ ജിത്വാ
 ജിതം ത്രിഭുവനം ത്വയാ || 6.111.15 ||

സുരദ്ഭിരിവ തദ് വൈര -
 മിന്ദ്രിയൈരേവ നിർജ്ജിതഃ |
 യദൈവ ഹി ജനസ്ഥാനേ
 രാക്ഷസൈർബഹുഭിർവൃതഃ || 6.111.16 ||

ഖരസ്തു നിഹതോ ഭ്രാതാ
 തദാ രാമോ ന മാനുഷഃ |
 യദൈവ നഗരീം ലങ്കാം
 ദുഷ്ടവേഷാം സുരൈരപി || 6.111.17 ||

പ്രവിഷ്ടോ ഹനുമാൻ വീരയാത്
 തദൈവ വൃഥിതാ വയം |
 ക്രിയതാമവിരോധശ്ച
 രാഘവേണേതി യൻമയാ || 6.111.18 ||

ഉച്യമാനോ ന ഗൃഹ്ണാസി
 തസ്യേയം വ്യുഷ്ടിരാഗതാ |
 അകസ്മാച്ചാദികാമോസി
 സീതാം രാക്ഷസപുംഗവ || 6.111.19 ||

ഐശ്വര്യസ്യ വിനാശായ
 ദേഹസ്യ സ്വജനസ്യ ച |
 അരുന്ധത്യാ വിശിഷ്ടാം താം
 രോഹിൺയാശ്ചാപി ദുർമതേ || 6.111.20 ||

സീതാം ധർഷയതാ മാനയാം
 ത്വയാ ഹ്യസദൃശം കൃതം |
 വസുധായാ ഹി വസുധാം
 ശ്രീയാഃ ശ്രീം ഭർത്യവത്സലാം || 6.111.21 ||

സീതാം സർവാനവദ്യാംഗീ -
 മരൺയേ വിജ്ഞേ ശുഭാം |
 ആനയിത്യാ തു താം ദീനാം
 മരദ്മനാസ്ത്വദൃഷണം || 6.111.22 ||

അപ്രാപ്യ തം ചൈവ കാമം
 മൈമിലീസംഗമേ കൃതം |
 പതിവ്രതായാസ്തപസാ
 നൂനം ദഗ്ദ്ധോസി മേ പ്രഭോ || 6.111.23 ||

തദൈവ യന്ന ദഗ്ദ്ധസ്ത്വം
 ധർഷയംസ്തനുമധ്യമാം |
 ദേവാ ബിദ്യതി തേ സർവേ
 സേന്ദ്രാഃ സാഗ്നിപുരോഗമാഃ || 6.111.24 ||

അവശ്യമേവ ലഭതേ
 ഫലം പാപസ്യ കർമ്മണഃ |
 ഭർതഃ പർയാഗതേ കാലേ
 കർതാ നാസ്ത്യത്ര സംശയഃ || 6.111.25 ||

ശുഭകൃച്ഛുഭമാപ്നോതി
 പാപകൃത് പാപമശ്നുതേ |
 വിഭീഷണഃ സുഖം പ്രാപ്ത -
 സ്ത്വം പ്രാപ്തഃ പാപമീദ്യശം || 6.111.26 ||

സന്ത്യൻയാഃ പ്രമദാസ്തുഭ്യം
 രൂപേണാഭ്യധികാസ്തതഃ |
 അനംഗവശമാപന്ന -
 സ്ത്വം തു മോഹാന ബുദ്ധ്യസേ || 6.111.27 ||

ന കുലേന ന രൂപേണ
 ന ദാക്ഷിണ്യേന മൈമിലീ |
 മയാധികാ വാ തുൽയാ വാ
 തത് തു മോഹാന ബുദ്ധ്യസേ || 6.111.28 ||

സർവദാ സർവഭൂതാനാം
 നാസ്തി മൃത്യുരലക്ഷണം |
 തവ തദ്വദയം മൃത്യു -
 ര്ചൈമിലീകൃതലക്ഷണം || 6.111.29 ||

സീതാനിമിത്തജോ മൃത്യു -
 സ്ത്വയാ ദൂരാദുപാഹൃതഃ |
 ചൈമിലീ സഹ രാമേണ
 വിശോകാ വിഹരിഷ്യതി || 6.111.30 ||

അൽപപുണ്യാ ത്വഹം ഘോരേ
 പതിതാ ശോകസാഗരേ |
 കൈലാസേ മന്ദരേ മേഘ
 തഥാ ചൈത്രരഥേ വനേ || 6.111.31 ||

ദേവോദ്യാനേഷു സർവേഷു
 വിഹൃത്യ സഹിതാ ത്വയാ |
 വിമാനേനാനുരൂപേണ
 യാ യാമൃതുലയാ ശ്രീയാ || 6.111.32 ||

പശ്യന്തീ വിവിധാൻ ദേശാം -
 സ്താംസ്താംശ്ചിത്രസ്രഗംബരാ |
 ഭ്രംശിതാ കാമദോഗേഭ്യഃ
 സാസ്തി വീര വധാത് തവ || 6.111.33 ||

സൈവാൻയേവാന്ധി സംവൃത്താ
 ധിഗ്രാജ്ഞാം ചഞ്ചലാം ശ്രീയം |
 ഹാ രാജൻ സുകുമാരം തേ
 സുഭ്രു സുത്യക്സമുനസം || 6.111.34 ||

കാന്തിശ്രീദ്യുതിഭിസ്സുൽയ -
 മിന്ദുപദ്മദിവാകരൈഃ |
 കിരീടകുടോജ്ജുലിതം
 താമ്രാസ്യം ദീപ്തകുണ്ഡലം || 6.111.35 ||

മദവ്യാകുലലോലാക്ഷം
 ഭൂത്യാ യത്പാനഭൂമിഷു |
 വിവിധസ്രഗ്ധരം ചാരു
 വൽഗുസ്തിതകഥം ശുഭം || 6.111.36 ||

തദേവാദ്യ തവൈവം ഹി
 വക്ത്രം ന ഭ്രാജതേ പ്രഭോ |
 രാമസായകനിർഭിന്നം
 രക്തം രുധിരവിസ്രവൈഃ || 6.111.37 ||

വിശീർണമേദോമസ്തിഷ്ഠം
 രുക്ഷം സ്യന്ദനരേണുഭിഃ |
 ഹാ പശ്ചിമാ മേ സമ്പ്രാപ്താ
 ദശാ വൈധവ്യദായിനീ || 6.111.38 ||

യാ മയാസ്തിന സംബുദ്ധാ
 കദാചിദപി മന്ദയാ |
 പിതാ ദാനവരാജോ മേ
 ഭർതാ മേ രാക്ഷസേശ്വരഃ || 6.111.39 ||

പുത്രോ മേ ശക്രനിർജ്ജേതാ
 ഇത്യഹം ഗർവിതാ ഭൃശം |
 ദൃപ്താരിമഥനാഃ ക്രൂരാഃ
 പ്രഖ്യാതബലപൗരുഷാഃ || 6.111.40 ||

അകുതശ്ചിദ്ഭയാ നാഥാ
 മമേത്യാസീൻമതിർധ്രുവാ |
 തേഷാമേവമ്പ്രഭാവാനാം
 യുഷ്ടാകം രാക്ഷസർഷഭാഃ || 6.111.41 ||

കഥം ഭയമസംബുദ്ധം
 മാനുഷാദിദമാഗതം |
 സ്തിഗ്ധേന്ദ്രനീലനീലം തു
 പ്രാംശുശൈലോപമം മഹത് || 6.111.42 ||

കേയുരാംഗദവൈദുർയ -
 മുക്താഹാരസ്രഗുജ്ജ്വലം |
 കാന്തം വിഹാരേഷ്യധികം
 ദീപ്തം സംഗ്രാമഭൂമിഷു || 6.111.43 ||

ഭാത്യാഭരണഭാദിർയദ്
 വിദ്യുദ്ഭിരിവ തോയദഃ |
 തദേവാദ്യ ശരീരം തേ
 തീക്ഷ്ണൈർനൈകശരൈശ്ചിതം || 6.111.44 ||

പുനർദുർലഭസംസ്തർശം
 പരിഷ്വക്തും ന ശക്യതേ |
 ശ്യാവിധഃ ശലലൈർയദ്യദ്
 ബാണൈർലഗൈർനിരന്തരം || 6.111.45 ||

സ്വർപിതൈർമർമസു ഭൃശം
 സംഹരിനസ്തായുബന്ധനം |
 ക്ഷിതൗ നിപതിതം രാജൻ
 ശ്യാമം വൈ രുധിരച്ഛവി || 6.111.46 ||

വജ്രപ്രഹാരാദിഹതോ
 വികീർണ ഇവ പർവതഃ |
 ഹാ സ്വപ്നഃ സത്യമേവേദം
 ത്വം രാമേണ കഥം ഹതഃ || 6.111.47 ||

ത്വം മൃത്യോരപി മൃത്യുഃ സ്യാഃ
 കഥം മൃത്യുവശം ഗതഃ |
 ത്രൈലോക്യവസുഭോക്താരം
 ത്രൈലോക്യോദ്യോഗദം മഹത് || 6.111.48 ||

ജേതാരം ലോകപാലാനാം
 ക്ഷേപ്താരം ശങ്കരസ്യ ച |
 ദൃപ്താനാം നിഗ്രഹീതാര -
 മാവിഷ്ണുതപരാക്രമം || 6.111.49 ||

ലോകക്ഷോഭയിതാരം ച
 സാധുഭൃതവിദാരണം |
 ഓജസാ ദൃപ്തവാക്യാനാം
 വക്താരം രിപുസന്നിധൗ || 6.111.50 ||

സ്വയുമൃത്യഗോപ്താരം
 ഹന്താരം ഭീമകർമണാം |
 ഹന്താരം ദാനവേന്ദ്രാണാം
 യക്ഷാണാം ച സഹസ്രശഃ || 6.111.51 ||

നിവാതകവചാനാം തു
 നിഗ്രഹീതാരമാഹവേ |
 നൈകയജ്ഞവിലോപ്താരം
 ത്രാതാരം സ്വജനസ്യ ച || 6.111.52 ||

ധർമവ്യവസ്ഥാഭേദത്താരം
 മായാസ്രഷ്ടാരമാഹവേ |
 ദേവാസുരന്യുകന്യാനാ -
 മാഹർതാരം തതസ്തതഃ || 6.111.53 ||

ശത്രുസ്ത്രീശോകദാതാരം
 നേതാരം സ്വജനസ്യ ച |
 ലങ്കാദ്വീപസ്യ ഗോപ്താരം
 കർതാരം ദീമകർമണാം || 6.111.54 ||

അസ്മാകം കാമഭോഗാനാം
 ദാതാരം രമിനാം വരം |
 ഏവബ്രഹ്മദാവം ഭർതാരം
 ദൃഷ്ട്യാ രാമേണ പാതിതം || 6.111.55 ||

സ്ഥിരാസ്മി യാ ദേഹമിമം
 ധാരയാമി ഹതപ്രിയായാ |
 ശയനേഷു മഹാർഹേഷു
 ശയിത്യാ രാക്ഷസേശ്വര || 6.111.56 ||

ഇഹ കസ്മാത് പ്രസുപ്തോഽസി
 ധരൺയാം രേണുഗുംഠിതഃ |
 യദാ മേ തനയഃ ശസ്തോ
 ലക്ഷ്മണേനേന്ദ്രജിദ് യുധി || 6.111.57 ||

തദാ ത്വദിഹതാ തീവ്ര -
 മദ്യ ത്വസ്മിൻ നിപാതിതാ |
 സാഹം ബന്ധുജ്ജനൈർഹീനാ
 ഹീനാ നാഥേന ച ത്വയാ || 6.111.58 ||

വിഹീനാ കാമഭോഗൈശ്ച
 ശോചിഷ്യേ ശാശ്വതീഃ സമാഃ |
 പ്രപന്നോ ദീർഘമധ്യാനം
 രാജന്നദ്യ സുദുർഗമം || 6.111.59 ||

നയ മാമപി ദുഃഖാർതാം
 ന വർതിഷ്യേ ത്വയാ വിനാ |
 കസ്താത് ത്വം മാം വിഹായേഹ
 കൃപണാം ഗന്തുമിച്ഛസി || 6.111.60 ||

ദീനാം വിലപതീം മന്ദാം
 കിം ച മാം നാഭിഭാഷസേ |
 ദൃഷ്ട്വാ ന ഖൽവഭിക്രൂദ്ധോ
 മാമിഹാനവഗുംഠിതാം || 6.111.61 ||

നിർഗതാം നഗരദ്വാരാത്
 പദ്ഭ്യാമേവാഗതാം പ്രഭോ |
 പശ്യേഷുഭാര ദാരാങ്സേ
 ഭൃഷുലജ്ജാവഗുംഠനാൻ || 6.111.62 ||

ബഹിർനിഷ്ഠിതാൻ സർവാൻ
 കഥം ദൃഷ്ട്വാ ന കുപ്യസി |
 അയം ക്രീഡാസഹായസേ -
 ിനാഥോ ലാലപ്യതേ ജനഃ || 6.111.63 ||

ന ചൈനമാശ്വാസയസി
 കിം വാ ന ബഹുമന്യസേ |
 യാസ്ത്വയാ വിധവാ രാജൻ
 കൃതാ നൈകാഃ കുലസ്ത്രീയഃ || 6.111.64 ||

പതിവ്രതാ ധർമ്മരതാ
 ഗുരുശുശ്രൂഷണേ രതാഃ |
 താഭിഃ ശോകാഭിതപ്ലാഭിഃ
 ശപ്തഃ പരവശം ഗതഃ || 6.111.65 ||

ത്വയാ വിപ്രകൃതാഭിശ്ച
 തദാ ശപ്തസ്തദാഗതം |
 പ്രവാദഃ സത്യമേവായം
 ത്വാം പ്രതി പ്രായശോ നൃപ || 6.111.66 ||

പതിവ്രതാനാം നാകസ്മാത്
 പതന്ത്യശ്രൂണി ഭൂതലേ |
 കഥം ച നാമ തേ രാജൻ
 ലോകാനാക്രമ്യ തേജസാ || 6.111.67 ||

നാരീചൗർയമിദം ക്ഷുദ്രം
 കൃതം ശൗണ്ഡീര്യമാനിനാ |
 അപനീയാശ്രമാദ് രാമം
 യൻമൃഗച്ഛദ്മനാ ത്വയാ || 6.111.68 ||

ആനീതാ രാമപത്നീ സാ
 അപനീയ ച ലക്ഷ്മണം |
 കാതർയം ച ന തേ യുദ്ധേ
 കദാചിത് സംസ്മരാദ്യഹം || 6.111.69 ||

തത് തു ഭാഗ്യവിപർയാസാ -
 നൂനം തേ പക്വലക്ഷണം |
 അതീതാനാഗതാർഥജ്ഞാ
 വർത്തമാനവിചക്ഷണഃ || 6.111.70 ||

മൈഥിലീമാഹൃതാം ദൃഷ്ട്വാ
 ധ്യാത്വാ നിഃശ്വസ്യ ചായതം |
 സത്യവാക്സ സ മഹാബാഹോ
 ദേവരോ മേ യദബ്രവീത് || 6.111.71 ||

അയം രാക്ഷസമുഖ്യാനാം
 വിനാശഃ പ്രത്യുപസ്ഥിതഃ |
 കാമക്രോധസമുത്ഥേന
 വ്യസനേന പ്രസംഗിനാ || 6.111.72 ||

നിവൃത്തസ്ത്വക്യുതേനാർമഃ
 സോഽയം മൂലഹരോ മഹാൻ |
 ത്വയാ കൃതമിദം സർവ -
 മനാമം രാക്ഷസം കുലം || 6.111.73 ||

നഹി ത്വം ശോചിതവ്യോ മേ
 പ്രഖ്യാതബലപൗരുഷഃ |
 സ്ത്രീസ്വഭാവാത് തു മേ ബുദ്ധിഃ
 കാരുണ്ഡയേ പരിവർത്തതേ || 6.111.74 ||

സുകൃതം ദൃഷ്ട്വതം ച ത്വം
 ഗൃഹീത്വാ സ്യാം ഗതിം ഗതഃ |
 ആത്മാനമനുശോചാമി
 ത്വദ്വിനാശേന ദുഃഖിതാം || 6.111.75 ||

സുഹൃദാം ഹിതകാമാനാം
 ന ശ്രുതം വചനം ത്വയാ |
 ഭ്രാതൃണാം ചൈവ കാർത്സന്യേന
 ഹിതമുക്തം ദശാനന || 6.111.76 ||

ഹേത്യർഥയുക്തം വിധിവ -
 ഭ്രൂയസ്തരമദാരൂണം |
 വിഭീഷണേനാഭിഹിതം
 ന കൃതം ഹേതുമത് ത്വയാ ||6.111.77 ||

മാരീചകുന്ദകർണാഭ്യാം
 വാക്യം മമ പിതൃസ്തഥാ |
 ന കൃതം വീര്യമത്തേന
 തസ്യേദം ഫലമീദൃശം ||6.111.78 ||

നീലജീമൂതസങ്കാശ
 പീതാംബര ശുഭാംഗദ |
 സ്വഗാത്രാണി വിനിക്ഷിപ്യ
 കിം ശേഷേ രുധിരാവൃതഃ ||6.111.79 ||

പ്രസുപ്ത ഇവ ശോകാർതാം
 കിം മാം ന പ്രതിഭാഷസേ |
 മഹാവീര്യസ്യ ദക്ഷസ്യ
 സംയുഗേഷ്യപലായിനഃ ||6.111.80 ||

യാതുധാനസ്യ ദൗഹിത്രിം
 കിം മാം ന പ്രതിഭാഷസേ |
 ഉത്തിഷ്ടോത്തിഷ്ട കിം ശേഷേ
 നവേ പരിഭവേ കൃതേ ||6.111.81 ||

അദ്യ വൈ നിർഭയാ ലങ്കാം
 പ്രവിഷ്ടാഃ സൂര്യരശ്മയഃ |
 യേന സുദയസേ ശത്രുൻ
 സമരേ സൂര്യവർചസാ ||6.111.82 ||

വജ്രം വജ്രധരസ്യേവ
 സോഽയം തേ സതതാർചിതഃ |
 രണേ ബഹുപ്രഹരണോ
 ഹേമജ്ജാലപരിഷ്കൃതഃ || 6.111.83 ||

പരിഘോ വ്യവകീർണസ്തേ
 ബാണൈശ്ചരിനഃ സഹസ്രധാ |
 പ്രിയാമിവോപസംഗൃഹ്യ
 കിം ശേഷേ രണമേദിനീം || 6.111.84 ||

അപ്രിയാമിവ കന്യാച്ച
 മാം നേച്ഛസ്യഭിദാഷിതും |
 ധിഗന്തു ഹൃദയം യസ്യ
 മമേദം ന സഹസ്രധാ || 6.111.85 ||

ത്യയി പഞ്ചത്വമാപനേ
 ഫലതേ ശോകപീഡിതം |
 ഇത്യേവം വിലപന്തീ സാ
 ബാഷ്പപർയാകുലേക്ഷണാ || 6.111.86 ||

സ്തേഹോപസ്തന്നഹൃദയാ
 തദാ മോഹമുപാഗമത് |
 കശ്ചലാഭിഹതാ സന്നാ
 ബഭൗ സാ രാവണോരസി || 6.111.87 ||

സന്ധ്യാനുരക്തേ ജലദേ
 ദീപ്താ വിദ്യുദിവോജ്ജ്വലാ |
 തമാഗതാം സമുത്ഥാപ്യ
 സപത്യസ്താം ഭൃശാതുരാഃ || 6.111.88 ||

പര്യവസ്ഥാപയാമാസു
 രുദത്യോ രുദതീം ഭൃശം |
 കീം തേ ന വിദിതാ ദേവി
 ലോകാനാം സ്ഥിതിരധ്രുവാ || 6.111.89 ||

ദശാവിഭാഗപർയായേ
 രാജ്ഞാമ് വൈ ചഞ്ചലാഃ ശ്രിയഃ |
 ഇത്യേവമുച്യമാനാ സാ
 സശബ്ദം പ്രരുരോദ ഹ || 6.111.90 ||

സ്തപയന്തീ തദാസ്രേണ
 സ്തനൗ വക്ത്രം സുനിർമലം |
 ഏതസ്മിന്നന്തരേ രാമോ
 വിഭീഷണമുവാച ഹ || 6.111.91 ||

സംസ്കാരഃ ക്രിയതാം ഭ്രാതൃഃ
 സ്ത്രീഗണഃ പരിസാന്ത്യതാം |
 തമുവാച തതോ ധീമാൻ
 വിഭീഷണ ഇദം വചഃ || 6.111.92 ||

വിമൃശ്യ ബുദ്ധ്യാ പ്രശ്രിതം
 ധർമാർഥസഹിതം ഹിതം |
 ത്യക്തധർമവ്രതം ക്രൂരം
 നൃശംസമന്യതം തഥാ || 6.111.93 ||

നാഹമർഹാമി സംസ്കർതും
 പരദാരാഭിമർശനം |
 ഭ്രാത്യരൂപോ ഹി മേ ശത്രു -
 രേഷ സർവാഹിതേ രതഃ || 6.111.94 ||

രാവണോ നാർഹതേ പൂജാം
 പൂജേദ്വപി ഗുരുഗൗരവാത് |
 നൃശംസ ഇതി മാം രാമ
 വക്ഷ്യന്തി മനുജാ ഭൂവി || 6.111.95 ||

ശ്രുത്യാ തസ്യാഗുണാൻ സർവേ
 വക്ഷ്യന്തി സുകൃതം പുനഃ |
 തച്ഛുത്യാ പരമപ്രീതോ
 രാമോ ധർമഭൃതാം വരഃ || 6.111.96 ||

വിഭീഷണമുവാചേദം
 വാക്യജ്ഞം വാക്യകോവിദഃ |
 തവാപി മേ പ്രിയം കാർയം
 ത്വത്പ്രഭാവാനുമയാ ജിതം || 6.111.97 ||

അവശ്യം തു ക്ഷമം വാചേദ്യാ
 മയാ ത്വം രാക്ഷസേശ്വര |
 അധർമാന്യതസംയുക്തഃ
 കാമം ത്വേഷ നിശാചരഃ || 6.111.98 ||

തേജസ്വി ബലവാംഹരൂരഃ
 സംഗ്രാമേഷു ച നിത്യശഃ |
 ശതക്രതുമുഖൈർഭേദൈഃ
 ശ്രൂയതേ ന പരാജിതഃ || 6.111.99 ||

മഹാത്മാ ബലസമ്പന്നോ
 രാവണോ ലോകരാവണഃ |
 മരണാന്താനി വൈരാണി
 നിർവൃത്തം നഃ പ്രയോജനം || 6.111.100 ||

ക്രിയതാമസ്യ സംസ്കാരോ
 മമാപ്യേഷ യഥാ തവ |
 ത്വത്സകാശാൻമഹാബാഹോ
 സംസ്കാരം വിധിപൂർവകം || 6.111.101 ||

ക്ഷിപ്രമർഹതി ധർമേണ
 ത്വം യശോഭാഗ് ഭവിഷ്യസി |
 രാഘവസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ
 ത്വരമാണോ വിഭീഷണം || 6.111.102 ||

സംസ്കാരയിതുമാരേഭേ
 ഭ്രാതരം രാവണം ഹതം |
 സ പ്രവിശ്യ പൂരീം ലങ്കാം
 രാക്ഷസേന്ദ്രോ വിഭീഷണം || 6.111.103 ||

രാവണസ്യാഗ്നിഹോത്രം തു
 നിർയാപയതി സത്യരം |
 ശക്ടാൻ ദാരൂരുപാണി
 അഗ്നീൻ വൈ യാജകാംസ്തമാ || 6.111.104 ||

തഥാ ചന്ദനകാഷ്ഠാനി
 കാഷ്ഠാനി വിവിധാനി ച |
 അഗരൂണി സുഗന്ധീനി
 ഗന്ധാംശ്ച സുരഭീംസ്തമാ || 6.111.105 ||

മണിമുക്താപ്രവാലാനി
 നിർയാപയതി രാക്ഷസഃ |
 ആജഗാമ മുഹൂർത്തേന
 രാക്ഷസൈഃ പരിവാരിതഃ || 6.111.106 ||

തതോ മാൽയവതാ സാർധം
 ക്രിയാമേവ ചകാര സഃ |
 സൗവർണീം ശിബികാം ദിവ്യാ -
 മാരോപ്യ ക്ഷൗമവാസസം || 6.111.107 ||

രാവണം രാക്ഷസാധീശ -
 മശ്രുവർണമുഖാ ദ്വിജാഃ |
 തൂർയഘോഷൈശ്ച വിവിധൈഃ
 സ്തുവദ്ഭിശ്ചാഭിനന്ദിതം || 6.111.108 ||

പതാകാഭിശ്ച ചിത്രാഭിഃ
 സുമനോഭിശ്ച ചിത്രീതാം |
 ഉത്ക്ഷിപ്യ ശിബികാം താം തു
 വിഭീഷണപുരോഗമാഃ || 6.111.109 ||

ദക്ഷിണാഭിമുഖാഃ സർവേ
 ഗൃഹ്യ കാഷ്ഠാനി ഭേജിരേ |
 അഗന്യോ ദീപ്യമാനാസ്തേ
 തദാധ്വർയുസമീരിതാഃ || 6.111.110 ||

ശരണാഭിഗതാഃ സർവേ
 പുരസ്താത് തസ്യ തേ യയുഃ |
 അന്തഃപുരാണി സർവാണി
 രൂദമാനാനി സത്യരം || 6.111.111 ||

പൃഷ്ഠതോനുമയുസ്താനി
 പ്ലവമാനാനി സർവതഃ |
 രാവണം പ്രയതേ ദേദശേ
 സ്ഥാപ്യ തേ ഭൃശദുഃഖിതാഃ || 6.111.112 ||

ചിതാം ചന്ദനകാഷ്ഠൈശ്ച
 പദ്മകോശീരചന്ദനൈഃ |
 ബ്രഹ്മാ സംവർതയാമാസു
 രാജവാസ്തുരണാവൃതാം || 6.111.113 ||

പ്രചക്രൂ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
 പിത്യമേധമനുത്തമം |
 വേദിം ച ദക്ഷിണാപ്രാചീം
 യഥാസ്ഥാനം ച പാവകം || 6.111.114 ||

പൃഷ്ഠദാജ്യേന സമ്പൂർണം
 സ്രുവം സ്കന്ധേ പ്രചിക്ഷിപുഃ |
 പാദയോഃ ശകടം പ്രാപു-
 രൂർവോശ്ചോലുഖലം തദാ || 6.111.115 ||

ദാരുപാത്രാണി സർവാണി
 അരണിം ചോത്തരാരണിം |
 ദത്ത്യാ തു മുസലം ചാന്യം
 യഥാസ്ഥാനം വിചക്രമുഃ || 6.111.116 ||

ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന വിധിനാ
 മഹർഷിവിഹിതേന ച |
 തത്ര മേധ്യം പശൂം ഹത്യാ
 രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ രാക്ഷസാഃ || 6.111.117 ||

പരിസ്തരണികാം രാജേണാ
 ഘൃതാക്താം സമവേശയൻ |
 ഗന്ധൈർമാൽയൈരലക്യത്യ
 രാവണം ദീനമാനസാഃ || 6.111.118 ||

വിഭീഷണസഹായാസ്മേ
 വസ്രൈശ്ച വിവിധൈരപി |
 ലാജ്ജൈരവകിരന്തി സു
 ബാഷ്പപൂർണമുഖാസ്തഥാ || 6.111.119 ||

സ ദദൗ പാവകം തസ്യ
 വിധിയുക്തം വിഭീഷണം |
 സ്താത്യാ ചൈവാർദ്രവസ്രൈശ്ച
 തിലാൻ ദർഭവിമിശ്രിതാൻ || 6.111.120 ||

ഉദകേന ച സമ്മിശ്രാൻ
 പ്രദായ വിധിപൂർവകം |
 താഃ സ്ത്രിയോനൂനയാമാസ
 സാന്ത്യയിത്യാ പുനഃ പുനഃ || 6.111.121 ||

ഗദ്യതാമിതി താഃ സർവാ
 വിവിശൂർന്നഗരം തതഃ |
 പ്രവിഷ്ടാസു പുരീം സ്ത്രിഷു
 രാക്ഷസേന്ദ്രോ വിഭീഷണം |
 രാമപാർശ്വമുപാഗദ്യ
 സമതിഷ്ടദ് വിനീതവത് || 6.111.122 ||

രാജോപി സഹ സൈന്ധവേന
 സസുഗ്രീവഃ സലക്ഷ്മണം |
 ഹർഷം ലേഭേ രിപും ഹത്യാ
 വൃത്രം വജ്രധരോ യഥാ || 6.111.123 ||

തതോ വിമുക്ത്യാ സശരം ശരാസനം
 മഹേന്ദ്രദത്തം കവചം സ തൻമഹത് |

വിമുച്യ രോഷം രിപുനിഗ്രഹാത് തതോ

രാമഃ സ സൗമ്യത്വമുപാഗതോഽരിഹാ || 6.111.124 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||